

Leerlingen groene afdeling trekken wijk en regio in

Groene ambas

Groene vmbo'ers op brede scholengemeenschappen krijgen steeds meer buitenschools les. Om er echte ervaringen op te doen én om de groene afdelingen een gezicht te geven.

TEKST **leonie barnier**

FOTOGRAFIE **pius x-college, ton van den born, cps**

Leerlingen van het Pius X-College in Bladel praten met voorbijgangers over hun werk in natuurpark Groote Beerze

sadeurs

Ongeveer 1750 leerlingen volgen een opleiding vmbo-groen buiten de aoc's. Zo'n 75 procent daarvan stroomt door naar het groen mbo. Dat zijn ruim 1300 leerlingen, ongeveer eenderde van het totaal aantal leerlingen dat doorstroomt naar het groen mbo. Deze jongeren zijn verspreid over 32 brede scholengemeenschappen overal in het land. Samen met leerlingen zorg & welzijn, economie, techniek en intersectoraal.

Leerlingen die voor groen kiezen op de OC&W-scholen doen dat heel bewust, vandaar dat zo'n hoog percentage doorstroomt. Naar het groen vmbo van een aoc daarentegen gaan ook veel kinderen vanwege de kleinschaligheid of omdat het een witte school is of een buurtschool. "Stel," zegt Cees de Jong, "dat alle zeshonderd scholengemeenschappen met vmbo een afdeling groen hebben, en je zou die getallen extrapoleren – wat natuurlijk niet kan -, dan zou het probleem van te weinig toestroom naar het groen mbo een heel eind opgelost zijn."

Mooie manier

De 32 groene vmbo-afdelingen die vallen onder het ministerie van OC&W bieden volwaardig groen onderwijs aan, maar omdat ze niet onder de paraplu van een aoc vallen, zijn ze verenigd in de Vereniging Buitengewoon Groen (VBG, zie kader). Cees de Jong, secretaris van de VBG, ziet een belangrijke rol weggelegd voor de vereniging bij de toestroom van groene mbo'ers. "Deze scholen zijn juist in staat om over de muren

van een sector heen te kijken." En dat is nodig in de toekomst, denkt hij.

"In 2030 woont 80 procent van de kinderen in een verstedelijkte omgeving. Het groen onderwijs moet zich verstaan met die omgeving. Vragen vanuit de burger, vanuit de omgeving moeten aandacht krijgen in het onderwijs." Die vragen zullen steeds vaker over de grenzen van de sectoren heengaan. Die gaan ook over leefbaarheid, recreatie, natuur en milieu en over voeding. "Door antwoord te geven op die vragen wordt de invulling van het examenprogramma vmbo groen steeds vernieuwd en wint de school aan herkenbaarheid voor de omgeving." Dat is de reden dat de VBG in 2010 een KIGO-project is gestart onder de titel 'VBG-scholen buitengewoon in wijk en regio'. In dit project zijn groene vmbo'ers actief in hun omgeving aan de slag gegaan om in opdracht van organisaties projecten uit te voeren. Afgelopen schooljaar deden dertien VBG-scholen mee. Leerlingen legden bijvoorbeeld in opdracht van een woningbouwvereniging een tuin aan tussen hun school en een verzorgingshuis,

Groen onderwijs op VBG-scholen

De VBG-scholen vallen onder het ministerie van OC&W en bieden de basis voor het beroepsonderwijs aan in alle afdelingen van het vmbo. Aan het einde van de onderbouw volgt een keuze voor groen, techniek, zorg & welzijn, economie of intersectoraal. Met de diverse sectoren op school kan een leerling een meer gefundeerde keuze maken voor vervolgonderwijs binnen de beroepskolom.

Cees de Jong: "Met buitenschools leren willen we meer leerlingen interesseren voor het groen onderwijs"

deden onderzoek naar de waterkwaliteit en verrichtten onderhoud in een natuurpark of organiseerden een dag voor kinderen van groep 7 en 8 over bewegen en gezonde voeding. Voor de leerlingen onvergetelijke ervaringen met een enorm leer-effect, vindt De Jong, waarbij ze allerlei competenties aanleren die ze binnen school niet zouden leren. Voor de scholen een mooie manier om te laten zien wat groen onderwijs is en kan. De Jong: "Mensen gaan anders naar groen onderwijs kijken. Je ziet dat scholen die meedoen met het KIGO-project meer leerlingen gaan trekken."

Het kan

Het KIGO-project werd aangevraagd om groen onderwijs op de afdelingen te innoveren. Op deze manier kwam geld en tijd beschikbaar om de projecten structureel aan te pakken en te borgen. Bijvoorbeeld op VBG-school De Meerwaarde in Barneveld. Daar organiseerden leerlingen een midwinterfair voor de buurt en een dierenknuffelmiddag voor kinderen met een terminale ziekte. Het KIGO-project gaf de school ruimte om te werken aan borging in het curriculum. Buitenschools leren is nu voor elke leerling

een verplicht onderdeel van de schoolloopbaan. Leerlingen van het Hub van Doornecollege in Deurne hielpen een wijkbeheerder bij het onderhoud van tuinen van mensen die dit door ziekte of ouderdom zelf niet meer kunnen. Door het KIGO-project kon deze eenmalige activiteit uitgroeien tot een complete module, waardoor leerlingen niet meer slechts een helpende hand zijn, maar het voortouw nemen. Vanaf het eerste contact met de tuineigenaar tot de oplevering en evaluatie zijn de leerlingen nu 'eigenaar' en uitvoerder van het project.

Antwoord geven op externe vragen en daarmee het curriculum vernieuwen en dat borgen in de school, in het pta, was een van de doelstellingen voor de KIGO 2010. "De andere was onderzoeken hoe je als school samenwerkt met externe partners en welke problemen daarbij komen kijken", vertelt Susan Potiek, namens de VBG projectleider voor het KIGO-project. "Docenten geven aan dat ook andere competenties worden aangesproken. Je wordt projectleider, je moet samenwerken, netwerken, verslag leggen

Cees de Jong: "De afdelingen techniek, zorg & welzijn en economie zijn verbaasd over het enthousiasme van de leerlingen groen"

Susan Potiek: "Als we regioprojecten vmbo en mbo erbij betrekken, komen er ideeën uit de hele groene kolom bovendien"

Vereniging Buitengewoon Groen

- > bestaat sinds 1994
- > 32 scholen verdeeld over Nederland, gemiddeld 55 groene leerlingen per school
- > 7 bestuursleden die samen de VBG-regio's aansturen
- > voorzitter Jan Koelinga, secretaris Cees de Jong
- > lid van de AOC Raad en de Groene Kennis Coöperatie
- > regelmatig overleg met de directie Agro Kennis van EL&I
- > organiseert jaarlijks een buitenlandse excursie en studiemiddagen
- > actief bij onderwijsvernieuwing (o.a. Intersectoraal onderwijs, met vmbo-groen)
- > voert met de leden projecten uit (o.a. KIGO)
- > www.vbg scholen.nl

Links naar de website van de VBG, de GKC-programma's Regionale Transitie en Groene Kennis voor Burgers op www.groenonderwijs.nl > editie 15.

en het organiseerbaar maken op school. Geen uurtje les, maar een dagdeel op pad." Dat waren de ervaringen in 2010, waarin scholen een project bedachten en het meteen uitvoerden. "Scholen hebben nu geleerd en gezien dat het kan."

Verbaasd

Het bestuur van de VBG heeft opnieuw een KIGO-project voor 2012 aangevraagd, onder de naam 'VBG-scholen ondernemen vmbo-breed in de directe leefomgeving'. Dat is ambitieuzer. Waar het project van 2010 één jaar draaide, zal dat van 2012 twee jaar lopen. Het is de bedoeling dat in die twee jaar scholen duurzame relaties aangaan met instellingen en bedrijven in de omgeving. Zo heeft het Pius X-College in Bladel, dat voor Brabants Landschap en waterschap De Dommel het wateronderzoek en het natuuronderhoud verrichtte, de afspraken met deze organisaties in een convenant vastgelegd.

Een tweede doel van het project 2012 is dat de scholen aansluiting zoeken bij de regionale Werkplaatsen. Binnen die Werkplaatsen werken overheid, bedrijfsleven, organisaties en onderwijsinstellingen samen aan regionale vraagstukken. Hierbij aansluiten betekent voor de vmbo-scholen meer continuïteit en ondersteuning en kennisdoorstroming via het GKC-programma Regionale Transitie. Vaak is binnen de Werkplaatsen nog nauwelijks

samenwerking met vmbo en mbo, terwijl deze leerlingen van grote meerwaarde kunnen zijn in de uitvoering van projecten, en ze kunnen met hun onbevangen blik voor frisse ideeën zorgen. De winst voor de vmbo'ers zit 'm in de kennismaking met het grotere verband van hun werkzaamheden en met partijen in de regio, het gebied waar veelal hun toekomst ligt.

De derde, en misschien wel belangrijkste, ambitie van de VBG is dat er binnen de scholen een samenwerking komt met de afdelingen techniek, zorg & welzijn en economie. Susan Potiek denkt dat dat wel gaat lukken: "Andere afdelingen op de VBG-scholen zien het enthousiasme en het leereffect bij de groene leerlingen." Leerlingen leren over de muren heen kijken en handelen. Dat is goed, maar het gaat om meer. Cees de Jong: "Wij denken dat als leerlingen techniek of economie zien wat ze kunnen doen binnen groen, dat ze wellicht alsnog voor een groene opleiding kiezen. Groen komt zo duidelijker in beeld, leerlingen kunnen dan beter kiezen. Hier en daar zie ik leerlingen inderdaad al switchen naar groen."